

Obudowa Multimedialna Doradztwa
Zawodowego
Zawód
Opiekun w domu pomocy społecznej
(341203)

Informacja zawodoznawcza do pracy z młodzieżą szkół
ponadpodstawowych i dorosłymi

Materiał został przygotowany w ramach projektu „Opracowanie wysokiej jakości multimedialnych informacji zawodoznawczych dla 141 zawodów szkolnictwa zawodowego” (nr POWR.02.14.00–00–1004/20) współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój w odpowiedzi na konkurs „Przygotowanie i udostępnienie multimedialnych zasobów wspierających proces doradztwa edukacyjno-zawodowego (nr POWR.02.14.00-IP.02-00-001/20)”.

Informacja zawodoznawcza przeznaczona jest do pracy z młodzieżą szkół ponadpodstawowych i dorosłymi, w tym dla doradców zawodowych lub innych nauczycieli realizujących zadania z zakresu doradztwa zawodowego.

Informacja jest elementem zasobów multimedialnych wspierających proces doradztwa zawodowego.

Spis treści

Słownik.....	5
Część I – ogólne informacje o systemie kształcenia w Polsce	11
1. Struktura uczenia w Polsce.....	12
Wczesna edukacja i opieka.....	14
Szkolnictwo podstawowe.....	15
Szkolnictwo ponadpodstawowe.....	15
Szkolnictwo policealne	16
Szkolnictwo wyższe.....	16
Kształcenie i szkolenie dorosłych.....	17
2. Uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych.....	17
Nabywanie i potwierdzanie kwalifikacji zawodowych	18
Dodatkowe umiejętności zawodowe i inne w zakresie zawodów.....	20
Przygotowanie zawodowe dorosłych	21
Kwalifikacje nadawane poza systemami oświaty i szkolnictwa wyższego przez organy władz publicznych i samorządów zawodowych.....	21
Kwalifikacje rynkowe.....	22
Część II – informacje zawodoznawcze	23
1. Dane zawodoznawcze.....	23
Synteza zawodu – opiekun w domu pomocy społecznej.....	23
Główne zadania zawodowe.....	23
Kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie	24
Warunki pracy	24
Preferowane w zawodzie predyspozycje.....	25
Przeciwwskazania do rozpoczęcia pracy i kształcenia w danym zawodzie lub szkole	27
Plusy i minusy zawodu	27
Typowe dla zawodu miejsca pracy	29
Typowe dla zawodu stanowiska pracy	29
Wyposażenie stanowiska pracy	29
Ochronna odzież robocza	31
2. Możliwości kształcenia w zawodzie	31

Ścieżki uzyskiwania kwalifikacji w zawodzie – opiekun w domu pomocy społecznej	31
Możliwość kontynuacji nauki lub uzupełniania kwalifikacji – opiekun w domu pomocy społecznej	33
3. Sytuacja zawodu na rynku pracy	34
Zapotrzebowanie	34
Prognoza zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy	35
Zarobki	41
Gdzie szukać informacji na temat zatrudnienia	42
4. Statystyki oraz informacje dotyczące szkół	42
Szkoły prowadzące kształcenie w zawodzie	42
Wyniki egzaminów zawodowych	43
Część III – materiały pomocnicze	46
1. Narzędzia i materiały wzbogacające warsztat pracy doradców zawodowych – przydatne linki:	46
2. Narzędzia i materiały rozszerzające informację zawodoznawczą:	46
3. Prasa branżowa:	47
4. Imprezy branżowe:	47

Słownik

Zawód – stanowi źródło dochodów i oznacza zestaw zadań (czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wymagających kompetencji nabytych w toku uczenia się lub praktyki. W zawodach szkolnictwa branżowego zostały wyodrębnione kwalifikacje. Zawody mogą być jednokwalifikacyjne lub dwukwalifikacyjne.

Zadania zawodowe – to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu. Układ czynności zawodowych powiązany jednym celem działania kończącym się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. Jest to podstawowa jednostka aktywności zawodowej w ramach danego zawodu, stanowiąca logiczny zbiór czynności zawodowych o określonym celu i okresie realizacji, umożliwiającą sporządzenie opisu zawodu.

Szkoła ponadpodstawowa – to czteroletnie liceum ogólnokształcące, pięcioletnie technikum oraz trzyletnia branżowa szkoła I (pierwszego) stopnia – typy szkół, do których uczęszcza się po zakończeniu edukacji na poziomie podstawowym. Szkoły ponadpodstawowe to również: trzyletnia szkoła specjalna przysposabiająca do pracy, dwuletnia branżowa szkoła II (drugiego) stopnia oraz szkoła policealna dla osób posiadających wykształcenie średnie lub wykształcenie średnie branżowe o okresie nauczania nie dłuższym niż 2,5 roku.

Liceum ogólnokształcące – typ ponadpodstawowej szkoły czteroletniej, której ukończenie daje wykształcenie średnie i umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego oraz dalsze kształcenie na studiach wyższych lub w szkołach policealnych.

Technikum – typ ponadpodstawowej szkoły pięcioletniej kształcącej w zawodzie, której ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego oraz uzyskanie dyplomu zawodowego po zdaniu egzaminów zawodowych w danym zawodzie oraz dalsze kształcenie na studiach wyższych lub w szkołach policealnych.

Branżowa szkoła I (pierwszego) stopnia – typ ponadpodstawowej szkoły trzyletniej kształcącej w zawodzie, której ukończenie daje wykształcenie zasadnicze branżowe i umożliwia uzyskanie dyplomu zawodowego po zdaniu egzaminu zawodowego w danym zawodzie, a także dalsze kształcenie w branżowej szkole II (drugiego) stopnia kształcącej w zawodzie, w którym wyodrębniono kwalifikację wspólną dla zawodu nauczanego w branżowej szkole I (pierwszego) i II (drugiego) stopnia lub w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych począwszy od klasy II (drugiej).

Branżowa szkoła II (drugiego) stopnia – typ ponadpodstawowej szkoły dwuletniej, do której można uczęszczać po ukończeniu branżowej szkoły I (pierwszego) stopnia. Ukończenie branżowej szkoły II (drugiego) stopnia daje wykształcenie średnie branżowe i umożliwia uzyskanie dyplomu zawodowego w zawodzie nauczonym na poziomie technika, w którym wyodrębniono kwalifikację wspólną dla zawodu nauczanego w branżowej szkole I (pierwszego) i II (drugiego) stopnia po zdaniu egzaminu zawodowego w danym zawodzie oraz uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego. W technikum, w zawodzie dwukwalifikacyjnym, w większości przypadków pierwsza kwalifikacja jest kwalifikacją zawodową nauczaną w branżowej szkole I (pierwszego) stopnia, natomiast druga kwalifikacja z technikum jest kwalifikacją zawodową nauczaną w branżowej szkole II (drugiego) stopnia.

Po ukończeniu branżowej szkoły II (drugiego) stopnia i po zdaniu egzaminu maturalnego, możliwa jest dalsza edukacja na studiach wyższych lub w szkołach policealnych.

Szkoły prowadzące kształcenie zawodowe – szkoły kształcące w zawodach szkolnictwa branżowego to: pięcioletnie technikum, trzyletnia branżowa szkoła I (pierwszego) stopnia, dwuletnia branżowa szkoła II (drugiego) stopnia oraz szkoła policealna kształcąca w zależności od zawodu od 1 roku do 2,5 lat.

Egzamin maturalny – egzamin przeprowadzany dla absolwentów liceum ogólnokształcącego i technikum posiadających wykształcenie średnie lub dla absolwentów branżowej szkoły II (drugiego) stopnia posiadających wykształcenie średnie branżowe, umożliwiającą uzyskanie świadectwa dojrzałości, które wraz z zaświadczeniem o wynikach egzaminu jest podstawowym kryterium przyjęcia absolwenta na studia pierwszego stopnia lub jednolite studia magisterskie.

Egzamin zawodowy – egzamin umożliwiający uzyskanie certyfikatu kwalifikacji zawodowej w zakresie jednej kwalifikacji, a w przypadku uzyskania certyfikatów kwalifikacji zawodowych ze wszystkich kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie oraz posiadania wykształcenia zasadniczego zawodowego, wykształcenia zasadniczego branżowego, wykształcenia średniego branżowego lub wykształcenia średniego – również dyplomu zawodowego.

Praktyczna nauka zawodu – rodzaj obowiązkowych zajęć edukacyjnych organizowanych przez szkoły prowadzące kształcenie zawodowe w formie zajęć praktycznych oraz w formie praktyk zawodowych, Zajęcia praktyczne organizuje się dla uczniów w celu opanowania przez nich umiejętności zawodowych niezbędnych

do podjęcia pracy w danym zawodzie, a w przypadku zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców – również w celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy.

Praktyki zawodowe organizuje się dla uczniów w celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy.

Kwalifikacja – w rozumieniu Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji to określony zestaw efektów uczenia się – zgodnych z ustalonymi standardami – których osiągnięcie zostało formalnie potwierdzone przez upoważnioną instytucję.

Kwalifikacje można podzielić na:

- a. kwalifikacje pełne, które są nadawane wyłącznie w ramach systemu oświaty po ukończeniu określonych etapów kształcenia oraz w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki po ukończeniu kształcenia specjalistycznego, studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich oraz po uzyskaniu stopnia doktora w rozumieniu ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce;
- b. kwalifikacje częściowe – wszystkie kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, które nie są kwalifikacjami pełnymi. Kwalifikacje częściowe mogą być tworzone zarówno w systemach oświaty (kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie) i szkolnictwa wyższego (kwalifikacje podyplomowe), jak i poza nimi (kwalifikacje rynkowe i uregulowane).

Kwalifikacja w zawodzie – wyodrębniony w danym zawodzie zestaw oczekiwanych efektów kształcenia, których osiągnięcie potwierdza certyfikat kwalifikacji zawodowej wydany przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną po zdaniu egzaminu zawodowego w zakresie jednej kwalifikacji. Kwalifikacje w zawodzie wyodrębnione w ramach poszczególnych zawodów są opisane w podstawie programowej kształcenia w zawodach jako zestawy oczekiwanych efektów kształcenia: wiedzy, umiejętności zawodowych oraz kompetencji personalnych i społecznych, pozwalający na samodzielne wykonywanie zadań zawodowych oraz kryteriów weryfikacji efektów kształcenia, czyli opisanych wymagań, które potwierdzą osiągnięcie efektów kształcenia w danej kwalifikacji.

Kwalifikacyjny Kurs Zawodowy (KKZ) – kurs, którego program nauczania uwzględnia podstawę programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego w zakresie jednej kwalifikacji, którego ukończenie umożliwia przystąpienie do egzaminu zawodowego w zakresie tej kwalifikacji.

Kurs Umiejętności Zawodowych (KUZ) – kurs, którego program nauczania uwzględnia: podstawę programową kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego w zakresie jednej z części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach danej kwalifikacji albo efekty kształcenia właściwe dla dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego.

Europejska Rama Kwalifikacji (ERK) – to struktura poziomów kwalifikacji stanowiąca układ odniesienia dla krajowych ram kwalifikacji, umożliwiająca pośrednie porównywanie kwalifikacji uzyskiwanych

w różnych krajach. Została ona przedstawiona w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady.

Polska Rama Kwalifikacji (PRK) – opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji, o których mowa w załączniku II do zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia Europejskich Ram Kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (Dz. Urz. UE C 111 z 06.05.2008, str. 1), sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach, ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji – zakres i stopień złożoności wymaganych efektów uczenia się dla kwalifikacji danego poziomu, sformułowanych za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się.

Część I – ogólne informacje o systemie kształcenia w Polsce

System oświaty w Polsce przewiduje różne poziomy i formy nauki. Po ukończeniu każdego etapu kształcenia uczeń samodzielnie lub wraz z rodzicami, podejmuje decyzję o wyborze dalszej drogi kształcenia. Poniżej przedstawiamy schemat, który pokazuje, jakie są możliwości kształcenia w Polsce.

Schemat kształcenia w Polsce obowiązujący od 1 września 2019 r.:

1. Szkoła podstawowa

1.1. Branżowa szkoła I (pierwszego) stopnia – 3 lata

1.1.1. Branżowa szkoła II (drugiego) stopnia – 2 lata

1.1.1.1. Szkoła policealna

1.1.1.2. Szkoła wyższa

1.1.1.3. Kwalifikacyjne kursy zawodowe

1.1.2. Liceum ogólnokształcące dla dorosłych

1.1.2.1. Szkoła policealna

1.1.2.2. Szkoła wyższa

1.1.2.3. Kwalifikacyjne kursy zawodowe

1.1.3. Kwalifikacyjne kursy zawodowe

1.2. Liceum ogólnokształcące – 4 lata

1.2.1. Szkoła wyższa

1.2.2. Szkoła policealna

1.2.3. Kwalifikacyjne kursy zawodowe

1.3. Technikum – 5 lat

1.3.1. Szkoła wyższa

1.3.2. Szkoła policealna

1.3.3. Kwalifikacyjne kursy zawodowe

1.4. Szkoła specjalna przysposabiająca do pracy

1.4.1. Kwalifikacyjne kursy zawodowe

Źródło: dostępny w internecie: doradztwo.ore.edu.pl/sciezka-ksztalcenia

1. Struktura uczenia w Polsce

Struktura uczenia w Polsce obejmuje:

1. wczesną edukację i opiekę

- a) placówki dla dzieci w wieku 0–3 lata: żłobki, kluby dziecięce,
- b) placówki dla dzieci w wieku 3–6 lat: przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, zespoły wychowania przedszkolnego, punkty przedszkolne.

2. szkolnictwo podstawowe

- a) 8-letnią szkołę podstawową.

3. szkolnictwo ponadpodstawowe

- a) 4-letnie liceum ogólnokształcące,
- b) 5-letnie technikum,
- c) 3-letnią branżową szkołę I (pierwszego) stopnia,
- d) 2-letnią branżową szkołę II (drugiego) stopnia,
- e) szkołę policealną o okresie nauki od 1 roku do 2,5 lat,
- f) 3-letnią szkołę specjalną przysposabiającą do pracy.

4. kształcenie w rzemiośle

- a) odbywa się na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, zawartej zgodnie z przepisami prawa pracy pomiędzy rzemieślnikiem a młodocianym pracownikiem.

5. szkolnictwo wyższe

- a) studia licencjackie,
- b) studia inżynierskie,
- c) uzupełniające studia magisterskie,
- d) jednolite studia magisterskie,
- e) studia doktorskie.

6. kształcenie dorosłych

- a) szkołę podstawową dla dorosłych (7 i 8 klasa),
- b) 4-letnie liceum ogólnokształcące dla dorosłych,
- c) 2-letnią branżową szkołę II (drugiego) stopnia,
- d) szkołę policealną o okresie nauki od 1 roku do 2,5 lat,
- e) kwalifikacyjne kursy zawodowe,
- f) kursy umiejętności zawodowych.

Wprowadzenie branżowej szkoły I (pierwszego) stopnia w miejsce zasadniczej szkoły zawodowej nastąpiło 1 września 2017 r.

Wprowadzenie branżowej szkoły II (drugiego) stopnia dla absolwentów branżowej szkoły I (pierwszego) stopnia nastąpiło w roku szkolnym 2020 / 2021.

Nauka w Polsce jest obowiązkowa do ukończenia 18. roku życia.

W polskim systemie edukacji oddzielono obowiązek szkolny i obowiązek nauki. Obowiązek szkolny dziecka rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat,

oraz trwa do ukończenia szkoły podstawowej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18. roku życia.

Po ukończeniu szkoły podstawowej obowiązek nauki spełnia się przez uczęszczanie do publicznej lub niepublicznej szkoły ponadpodstawowej lub realizowanie przygotowania zawodowego u pracodawcy.

Wczesna edukacja i opieka

Placówki dla dzieci w wieku 0–3 lata:

- a. żłobki,
- b. kluby dziecięce.

Uczęszczanie do żłobka jest nieobowiązkowe. Żłobki nie są częścią systemu edukacji, podlegają Ministerstwu Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Placówki dla dzieci w wieku 3–6 lat:

- a. przedszkola,
- b. oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych,
- c. zespoły wychowania przedszkolnego,
- d. punkty przedszkolne.

Od września 2016 r. edukacja przedszkolna jest nieobowiązkowa dla dzieci w wieku 3–5 lat i obowiązkowa dla 6-latków. Każdy 4- i 5-latek ma prawo do miejsca w przedszkolu. Od września 2017 r. prawo to dotyczy także dzieci 3-letnich. Rodzice dzieci 6-letnich mają od roku szkolnego 2016 / 17 prawo wyboru – mogą posłać 6-latka do pierwszej klasy szkoły podstawowej lub pozwolić mu na kontynuację nauki

w placówce wychowania przedszkolnego. Dzieci 7-letnie rozpoczynają obowiązkową naukę w klasie 1 szkoły podstawowej.

Szkolnictwo podstawowe

Nauka w 8-letniej szkole podstawowej obejmuje dwa etapy:

- a. klasy 1–3 (edukacja wczesnoszkolna),
- b. klasy 4–8, w których obowiązuje nauczanie w podziale na przedmioty.

Szkolnictwo ponadpodstawowe

Nowe typy szkół średnich (ponadpodstawowych):

- a. 4-letnie liceum ogólnokształcące,
- b. 5-letnie technikum,
- c. 3-letnią branżową szkołę I (pierwszego) stopnia,
- d. 2-letnią branżową szkołę II (drugiego) stopnia,
- e. 3-letnia szkoła specjalna przysposabiająca do pracy.

Uczniowie branżowej szkoły I (pierwszego) stopnia i technikum oraz branżowej szkoły II (drugiego) stopnia i szkoły policealnej przystępują w trakcie trwania nauki do egzaminów zawodowych w danym zawodzie, by uzyskać dyplom zawodowy.

Uczniowie liceum ogólnokształcącego i technikum mogą po ukończeniu szkoły przystąpić do egzaminu maturalnego. Umożliwia on uzyskanie świadectwa dojrzałości, a jego posiadanie stanowi warunek wstępu na studia wyższe. Możliwość taką będą też mieli uczniowie branżowej szkoły II (drugiego) stopnia.

Szkolnictwo policealne

Ten etap kształcenia jest zaliczany w polskim systemie edukacji do szkolnictwa na poziomie średnim. Szkoły policealne są przeznaczone dla osób posiadających co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe. Ukończenie szkoły policealnej pozwala na uzyskanie dyplomu zawodowego po zdaniu egzaminu zawodowego w zakresie kwalifikacji w zawodzie. Nauka w szkole policealnej w zależności od zawodu trwa od 1 roku do 2,5 lat.

Szkolnictwo wyższe

Programy kształcenia są realizowane przez dwa typy uczelni:

- a. uczelnie akademickie,
- b. uczelnie zawodowe.

Oba typy uczelni prowadzą studia I (pierwszego) i II (drugiego) stopnia oraz jednolite studia magisterskie, natomiast jedynie uczelnie akademickie prowadzą studia III (trzeciego) stopnia (doktoranckie) i mają uprawnienia do nadawania tytułu doktora.

Studia mogą mieć dwie podstawowe formy organizacyjne: stacjonarną i niestacjonarną.

Czas trwania studiów I (pierwszego) stopnia to:

- a. 3–4 lata w przypadku tytułu zawodowego licencjata,
- b. 3,5–4 lata w przypadku tytułu zawodowego inżyniera.

Posiadanie tytułu licencjata lub inżyniera uprawnia do podjęcia studiów II (drugiego) stopnia. Studia II (drugiego) stopnia trwają od 1,5 roku do 2 lat w zależności od kierunku studiów.

Studia na wybranych kierunkach są prowadzone jako jednolite studia magisterskie, które trwają 4–6 lat. Studia I (pierwszego) i II (drugiego) stopnia oraz jednolite magisterskie kończą się egzaminem dyplomowym, po zdaniu którego studenci otrzymują dyplom ukończenia studiów wyższych. Posiadanie tytułu magistra uprawnia do wykonywania danego zawodu i umożliwia wstęp na studia doktoranckie prowadzone na uczelniach i placówkach naukowo-badawczych, trwające od 3 do 4 lat.

Kształcenie i szkolenie dorosłych

Kształcenie ustawiczne to kształcenie osób dorosłych, ma ono na celu stworzenie osobom dorosłym szans na uzupełnienie i poszerzenie wiedzy, zdobycie kwalifikacji i umiejętności do celów zawodowych i osobistych, przystosowanie się do zmieniających się technologii czy przygotowanie do zmiany pracy. Prowadzone i organizowane jest w publicznych i niepublicznych szkołach dla dorosłych, branżowych szkołach II (drugiego) stopnia i szkołach policealnych, a także w formach pozaszkolnych realizowanych przez publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego i centra kształcenia zawodowego oraz publiczne i niepubliczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe.

2. Uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych

Uzyskiwanie kwalifikacji możliwe jest w różnych formach. Kwalifikacje nadawane są w systemie oświaty i szkolnictwa wyższego, a podstawą prawną regulującą uzyskiwanie kwalifikacji są m.in. następujące akty prawne:

- a. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,

- b. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji,
- c. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe,
- d. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce,
- e. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego,
- f. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych,
- g. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego,
- h. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu zawodowego oraz egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie.

Nabywanie i potwierdzanie kwalifikacji zawodowych

Opiekun w domu pomocy społecznej jest zawodem w którym wyodrębniona została jedna kwalifikacja: SPO.03. Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie podopiecznej. Zawód jest nauczany w dwuletniej szkole policealnej na podbudowie 4-letniej szkoły średniej lub 5-letniego technikum.

Po ukończeniu 2-letniej szkoły policealnej możliwe jest zdobycie jednokwalifikacyjnego zawodu opiekun w domu pomocy społecznej w ramach kwalifikacji SPO.03. Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie podopiecznej.

Młodzież i dorośli mogą uzyskać tytuł uczęszczając na kwalifikacyjne kursy zawodowe z zakresu kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie opiekun w domu pomocy społecznej.

Kwalifikacyjne kursy zawodowe mogą być prowadzone przez szkoły w zakresie zawodów, w których kształcą oraz w zakresie innych zawodów przypisanych do tej samej branży.

Po ukończeniu kwalifikacyjnego kursu zawodowego, absolwenci kursu mogą przystąpić do egzaminu zawodowego w zakresie danej kwalifikacji w zawodzie celem uzyskania certyfikatu kwalifikacji zawodowej. Warunkiem uzyskania dyplomu zawodowego jest zdanie egzaminów ze wszystkich kwalifikacji wyodrębnionych w danym zawodzie oraz posiadanie właściwego dla danego zawodu poziomu wykształcenia.

Kwalifikacje w zawodzie można także uzyskać w trybie tzw. eksternistycznych egzaminów zawodowych, do których mogą przystąpić osoby, które co najmniej dwa lata kształciły się lub co najmniej dwa lata pracowały w danym zawodzie. Możliwość taka dotyczy większości kwalifikacji zawodowych (poza przede wszystkim zawodami z branży opieki zdrowotnej).

Egzamin zawodowy w zakresie danej kwalifikacji w zawodzie przeprowadzany jest w tym samym terminie i na tych samych zasadach zarówno dla uczniów i absolwentów szkół, jak i dla słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych czy eksternów (osób, które chcą

potwierdzić swoje kwalifikacje zawodowe nabyte w trakcie pracy lub po co najmniej 2 latach kształcenia w danym zawodzie).

Egzaminy zawodowe prowadzą Okręgowe Komisje Egzaminacyjne (OKE).

Dodatkowe umiejętności zawodowe i inne w zakresie zawodów

Od września 2019 roku szkoła prowadząca kształcenie zawodowe może zaoferować uczniowi przygotowanie do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych w zakresie wybranych zawodów, dodatkowych umiejętności zawodowych lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji.

W szkole przygotowanie do nabycia dodatkowych umiejętności zawodowych, podobnie jak przygotowanie do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych lub kwalifikacji rynkowych funkcjonujących w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, może być realizowane w wymiarze wynikającym z różnicy między sumą godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego, określoną w ramowym planie nauczania dla danego typu szkoły a minimalną liczbą godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionej / wyodrębnionych w zawodzie określoną w podstawie programowej kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego.

Jeżeli dla danego zawodu przewidziano dodatkowe umiejętności zawodowe, ich katalog ujęty jest w załączniku 33 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego.

Dla zawodu opiekun w domu pomocy społecznej nie przewidziano dodatkowej umiejętności zawodowej.

Przygotowanie zawodowe dorosłych

Przykładem procesu prowadzącego do uzyskania kwalifikacji jest przygotowanie zawodowe dorosłych realizowane przez instytucje rynku pracy. Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. 2018 poz. 1265 z późn. zm.) przygotowanie zawodowe dorosłych stanowi formę praktycznej nauki zawodu dorosłych lub przyuczenia do pracy dorosłych, realizowaną bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Ten instrument aktywizacji musi być realizowany zgodnie z programem przygotowania zawodowego obejmującym nabywanie umiejętności praktycznych i wiedzy teoretycznej oraz zakończyć się egzaminem zawodowym.

Kwalifikacje nadawane poza systemami oświaty i szkolnictwa wyższego przez organy władz publicznych i samorządów zawodowych

Do tej grupy należą kwalifikacje nadawane przez ministrów, szefów urzędów centralnych, instytutów badawczo-rozwojowych (m.in. Urząd Dozoru Technicznego, Transportowy Dozór Techniczny, Instytut Spawalnictwa, Urząd Regulacji Energetyki, Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego) i innych podmiotów (np. izby rzemieślnicze, samorządy zawodowe). Podstawą prawną regulującą uzyskiwanie tego rodzaju kwalifikacji są ustawy lub rozporządzenia, które regulują ich uzyskiwanie.

Kwalifikacje rynkowe

Kwalifikacje rynkowe to nieuregulowane przepisami prawa kwalifikacje, których nadawanie odbywa się na zasadzie swobody działalności gospodarczej po zgłoszeniu do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Kwalifikacje rynkowe ujęte zostały w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK) znajdującym się pod adresem: kwalifikacje.gov.pl

Kwalifikacje rynkowe są formą potwierdzania kwalifikacji istotnych z punktu widzenia potrzeb rynku pracy i gospodarki. Możliwość ta pojawiła się w Polsce dopiero w 2015 r., kiedy została wprowadzona ustawa o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji.

Część II – informacje zawodoznawcze

1. Dane zawodoznawcze

Synteza zawodu – opiekun w domu pomocy społecznej

Opiekun w domu pomocy społecznej pracuje z osobami starszymi, często samotnymi, chorymi, niepełnosprawnymi. Jego rola polega na zapewnianiu kompleksowej opieki oraz aktywizacji w różnych obszarach życia osoby podopiecznej. W celu realizacji zadań opiekun współpracuje z lekarzami, rehabilitantami, psychologami, pozostałym personelem placówki, a także z rodziną podopiecznego. Opiekun w domu pomocy społecznej pomaga podopiecznemu w codziennych czynnościach z zakresu samoobsługi i higieny osobistej, dbaniu o zdrowie, usprawnianiu ruchowym, motywowaniu do samodzielności życiowej, organizacji czasu wolnego, rozwijaniu zainteresowań, budowaniu pozytywnych relacji społecznych z innymi współmieszkańcami.

Do zawodu opiekun w domu pomocy społecznej (kwalifikacja pełna) przypisany jest IV (czwarty) poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK).

Główne zadania zawodowe

Absolwent szkoły prowadzącej kształcenie w zawodzie opiekun w domu pomocy społecznej powinien być przygotowany do wykonywania zadań zawodowych w zakresie kwalifikacji SPO.03. Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie podopiecznej:

- a. diagnozowania stanu biopsychospołecznego osoby podopiecznej,
- b. zapewnienia opieki osobie podopiecznej,

- c. utrzymywania sprawności osoby podopiecznej i aktywizowania jej do samodzielności życiowej.

Kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie

W zawodzie opiekun w domu pomocy społecznej wyodrębniono jedną kwalifikację:

- Oznaczenie kwalifikacji: SPO.03.,
Nazwa: Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie podopiecznej,
Poziom PRK: 4.

Do kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie opiekun w domu pomocy społecznej (kwalifikacje cząstkowe) przypisany jest 4 poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Warunki pracy

Po zdobyciu zawodu będziesz pracował / pracowała:

- a. w placówce, która jest domem dla ludzi tam zamieszkujących,
- b. z wieloma podopiecznymi,
- c. z podopiecznymi o różnorodności wieku, niepełnosprawności i chorób współistniejących,
- d. samodzielnie lub w zespole terapeutycznym,
- e. w zmiennych dniach i godzinach pracy,
- f. w niedziele i święta,
- g. w środowisku narażonym na infekcje.

Preferowane w zawodzie predyspozycje

W zawodzie opiekun w domu pomocy społecznej preferowane są następujące predyspozycje:

1. w kategorii wymagań fizycznych:
  - a. dobra kondycja i sprawność fizyczna, (siła, szybkość, gibkość),
  - b. wytrzymałość na wysiłek fizyczny,
  - c. sprawność motoryczna,
  - d. sprawność manualna, precyzja i zdecydowanie w ruchach,
  - e. dobra koordynacja wzrokowo-ruchowa.
2. w kategorii sprawności sensomotorycznych:
  - a. dobry wzrok, słuch,
  - b. dobra orientacja przestrzenna,
  - c. sprawność zmysłu równowagi,
  - d. spostrzegawczość,
  - e. dobrze rozwinięty zmysł dotyku.
3. w kategorii sprawności i zdolności:
  - a. podzielność i koncentracja uwagi,
  - b. dobra pamięć,
  - c. wyobraźnia przestrzenna,
  - d. logiczne wnioskowanie,
  - e. myślenie przyczynowo-skutkowe,
  - f. poczucie estetyki,
  - g. szerokie zainteresowania,
  - h. zdolności organizacyjne,
  - i. uzdolnienia techniczno- plastyczne przydatne w organizacji czasu wolnego,
  - j. sprawność w udzielaniu pierwszej pomocy.

4. w kategorii cech osobowościowych:
- a. wrażliwość i empatia w kontaktach międzyludzkich,
  - b. umiejętność nawiązywania kontaktu,
  - c. umiejętność słuchania,
  - d. kultura osobista i poszanowanie godności oraz odmienności drugiego człowieka,
  - e. życzliwość i altruizm,
  - f. gotowość do niesienia pomocy,
  - g. cierpliwość i wytrwałość,
  - h. odpowiedzialność i systematyczność w pracy,
  - i. refleksyjność nad podejmowanymi działaniami,
  - j. wrażliwość w ocenie sytuacji,
  - k. dojrzałość emocjonalna,
  - l. asertywność w działaniu,
  - m. motywacja do pracy z osobą starszą, chorą, niepełnosprawną,
  - n. otwartość na innych,
  - o. umiejętność współpracy,
  - p. odporność na stres i trudne sytuacje,
  - q. umiejętność rozwiązywania problemów,
  - r. sumienność i staranność w działaniu,
  - s. zdecydowanie i opanowanie,
  - t. wnikliwość w ocenie sytuacji,
  - u. punktualność,
  - v. bezkonfliktowość i wyrozumiałość,
  - w. samodzielność,
  - x. dyskrecja,
  - y. optymizm i pozytywne nastawienie do spraw życia codziennego.

Przeciwwskazania do rozpoczęcia pracy i kształcenia w danym zawodzie lub szkole

Do przeciwwskazań wykonywania zawodu opiekun w domu pomocy społecznej należą:

- a. choroby narządu ruchu,
- b. choroby kręgosłupa,
- c. choroby reumatyczne,
- d. wady postawy,
- e. niska wydolność fizyczna,
- f. wady serca oraz choroby układu krążenia,
- g. przewlekłe choroby układu oddechowego,
- h. zaburzenia zmysłu równowagi i dotyku,
- i. wady wzroku, słuchu,
- j. wady wymowy,
- k. trudności w nawiązywaniu kontaktów interpersonalnych,
- l. nosicielstwo chorób zakaźnych,
- m. zaburzenia neurologiczne,
- n. zaburzenia psychiczne,
- o. przewlekłe choroby skóry,
- p. nałogi.

Plusy i minusy zawodu

Plusy:

- a. satysfakcja ze skutecznego działania i pomagania innym,
- b. wpływ na kształtowanie samopoczucia podopiecznego,
- c. możliwość pokoleniowej wymiany doświadczeń,
- d. nauka pokory wobec losu i przemijającego czasu,

- e. duże możliwości rozwoju zawodowego i osobistego,
- f. możliwość doskonalenia i pogłębiania wiedzy z różnych dziedzin,
- g. możliwość podnoszenia kwalifikacji,
- h. możliwość wykazania się kreatywnością i twórczą ekspresją w organizacji czasu wolnego,
- i. praca samodzielna i w zespole terapeutycznym,
- j. szerokie możliwości zatrudnienia,
- k. duża ilość ofert pracy w kraju i za granicą (np. w Niemczech, Szwajcarii, Norwegii, Szwecji).

Minusy:

- a. konieczność szybkiego reagowania w sytuacjach kryzysowych,
- b. czasami trudność w zaakceptowaniu kultury i mentalności podopiecznego,
- c. praca wyczerpująca fizycznie,
- d. urazy kręgosłupa,
- e. dolegliwości kostno-stawowe,
- f. obciążenia psychiczne,
- g. odpowiedzialność za bezpieczeństwo podopiecznych,
- h. konieczność noszenia odzieży ochronnej,
- i. trudności w systematycznym monitorowaniu i dokumentowaniu usług opiekuńczych,
- j. zmienowość, praca w soboty, niedziele, święta,
- k. konieczność systematycznego doskonalenia umiejętności i aktualizacji wiedzy opiekuńczo-pielęgniacyjnej,
- l. ograniczone możliwości awansu zawodowego.

Typowe dla zawodu miejsca pracy

Absolwent szkoły kształcącej w zawodzie opiekun w domu pomocy społecznej może podejmować pracę w:

- a. domach pomocy społecznej (całodobowych lub dziennych) dla dzieci lub dorosłych,
- b. domach małego dziecka,
- c. środowiskowych domach samopomocy,
- d. hospicjach dla dzieci lub dorosłych,
- e. ośrodkach opiekuńczo-leczniczych,
- f. specjalistycznych domach pomocy społecznej.

Typowe dla zawodu stanowiska pracy

Do typowych stanowisk pracy w tym zawodzie należą:

- opiekun w domu pomocy społecznej,
- starszy opiekun w domu pomocy społecznej.

Wyposażenie stanowiska pracy

Opiekun w domu pomocy społecznej w swojej pracy użytkuje, obsługuje i wykorzystuje różnorodne wyposażenie:

- a. do pomocy osobie podopiecznej w zaspokajaniu potrzeby odżywiania (stolik z tacą do łóżka dla osób starszych i leżących, szafka przyłóżkowa z ruchomym blatem, pasek na rzep do sztućców, talerz z przyssawką, kubek pojnik dla osób starszych, chorych i niesamodzielnych ruchowo, jednorazowe śliniaki do karmienia),

- b. do pomocy osobie podopiecznej w utrzymaniu higieny osobistej, poprawie samopoczucia i estetycznego wyglądu (środki czystości, środki do pielęgnacji ciała, włosów i skóry głowy, przybory do pielęgnacji paznokci, przybory do pielęgnacji jamy ustnej, przybory do golenia, materiały higieniczne, pielucho-majtki, wkładki urologiczne, podkłady zabezpieczające pościel i łóżko),
- c. do pomocy osobie podopiecznej w usprawnianiu ruchowym (sprzęt rehabilitacyjny i ortopedyczny, laski, kule, podnośnik jezdny, wózek inwalidzki, balkonik, piłeczki sensoryczne, języki, wałeczki i półwałeczki sensoryczne),
- d. do motywowania osób podopiecznych do udziału w zajęciach rekreacyjno-turystycznych (rowerek stacjonarny do ćwiczeń ruchowych, kijki do nordic walking, przewodnik po najbliższej okolicy, apteczka pierwszej pomocy),
- e. do pomocy osobie podopiecznej w zaspokajaniu potrzeby snu, wypoczynku oraz profilaktyce przeciwoleżynowej (łóżko rehabilitacyjne, drabinki do łóżka, materac przeciwoleżynowy, krążek przeciwoleżynowy, wałek pod kolana),
- f. do pomocy osobie podopiecznej w realizacji potrzeb fizjologicznych (baseny i kaczki sanitarne, nakładki sedesowe z poręczami, bidety, worek na mocz, worek stomijny),
- g. do holistycznej obserwacji podopiecznego (aparat do pomiaru ciśnienia tętniczego krwi, termometr, gleukometr, waga),
- h. do pomocy osobie podopiecznej w organizacji czasu wolnego (szydełko i włóczka, warcaby, kredki, farby, pędzle, książki, puzzle, łamigłówki, krzyżówki, gry stołowe),
- i. do pomocy osobie podopiecznej w integracji ze współmieszkańcami (odtwarzacz, płyty do muzykoterapii),

- j. do wykonywania zabiegów według zaleceń lekarza (kompres żelowy, bandaże, gaziki, wazelina, zapinki).

Ochronna odzież robocza

Do artykułów ochronnych niezbędnych na stanowisku pracy należą:

- a. odzież ochronna wielokrotnego użytku (sukienka, żakiet medyczny, komplet medyczny),
- b. obuwie ochronne,
- c. maseczki ochronne jednorazowe,
- d. fartuch filizelinowy jednorazowy,
- e. fartuch ochronny jednorazowy,
- f. płyn do dezynfekcji rąk,
- g. ręczniki papierowe jednorazowe,
- h. rękawiczki jednorazowe.

2. Możliwości kształcenia w zawodzie

Ścieżki uzyskiwania kwalifikacji w zawodzie – opiekun w domu pomocy społecznej

Klasyfikacja zawodów szkolnictwa branżowego przewiduje możliwość kształcenia w zawodzie opiekun w domu pomocy społecznej w 2-letniej szkole policealnej na podbudowie 4-letniej szkoły średniej lub 5-letniego technikum. Od 1 września 2020 r. przewidziano możliwość kształcenia na kwalifikacyjnych kursach zawodowych w zakresie kwalifikacji SPO.03. Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie podopiecznej.

Podczas nauki umiejętności praktyczne uczeń zdobywa w pracowniach i warsztatach szkolnych, w domach pomocy społecznej oraz innych

podmiotach stanowiących potencjalne miejsce zatrudnienia absolwentów szkół prowadzących kształcenie w zawodzie

Kwalifikację w zawodzie opiekun w domu pomocy społecznej można także uzyskać poprzez korzystanie z oferty kwalifikacyjnych kursów zawodowych w ramach kwalifikacji SPO.03. Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie podopiecznej. Istnieje również możliwość przygotowania do wykonywania poszczególnych zadań zawodowych takich, jak np. diagnozowanie stanu biopsychospołecznego osoby podopiecznej, poprzez korzystanie z oferty kursów umiejętności zawodowych.

Ścieżka 1. Dla młodzieży szkół ponadpodstawowych i dla dorosłych

Żeby uzyskać zawód opiekun w domu pomocy społecznej, należy posiadać wykształcenie średnie lub średnie branżowe oraz ukończyć kwalifikacyjny kurs zawodowy z kwalifikacji SPO.03. Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie podopiecznej i zdać egzamin zawodowy z tej kwalifikacji albo ukończyć 2-letnią szkołę policealną z kwalifikacji SPO.03. Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie podopiecznej i zdać egzamin zawodowy z tej kwalifikacji.

Ścieżka 2. Dla osób dorosłych

Żeby zdobyć wykształcenie w zawodzie opiekun w domu pomocy społecznej, konieczne są: posiadanie dwóch lat kształcenia w zawodzie lub dwóch lat pracy w zawodzie, posiadanie wykształcenia średniego lub średniego branżowego oraz zdanie egzaminów eksternistycznych zawodowych z kwalifikacji SPO.03. Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie podopiecznej.

Możliwość kontynuacji nauki lub uzupełniania kwalifikacji – opiekun w domu pomocy społecznej

Kursy i szkolenia doształcające

Absolwenci, którzy posiadają świadectwo dojrzałości, mają możliwość podnoszenia kwalifikacji na uczelniach wyższych:

- a. studiach licencjackich,
- b. uzupełniających studiach magisterskich,
- c. jednolitych studiach magisterskich,

na kierunkach np.: pielęgniarstwo, fizjoterapia, praca socjalna, socjologia, psychologia. Studiować można w trybie stacjonarnym (dziennym) lub niestacjonarnym (zaocznym lub wieczorowym).

Doskonalenie umiejętności zawodowych, uzupełnienie wiedzy i uzyskanie dodatkowych kwalifikacji umożliwia podjęcie:

- a. studiów podyplomowych po ukończeniu studiów pierwszego i drugiego stopnia,
- b. kwalifikacyjnych kursów zawodowych,
- c. kursów umiejętności zawodowych,
- d. kursów kompetencji ogólnych i innych kursów organizowanych w formie kształcenia pozaszkolnego.

Uzyskanie dodatkowych kwalifikacji i kompetencji poszerza możliwości zatrudnienia i uzyskania wyższego wynagrodzenia. Po studiach wyższych absolwent może awansować w obszarze pomocy społecznej na stanowiska kierownicze (kierownik sekcji, kierownik działu terapeutyczno-opiekuńczego, dyrektor) i samodzielne stanowiska specjalistyczne.

Opiekun w domu pomocy społecznej z ukończonym kierunkiem wyższych studiów ma możliwość podjęcia pracy jako nauczyciel praktycznej nauki zawodu po ukończonym dodatkowo kursie pedagogicznym.

Opiekun w domu pomocy społecznej, po uzyskaniu dyplomu w zawodzie, może doskonalić swoją wiedzę i umiejętności poprzez uczestnictwo w kursach i szkoleniach organizowanych przez pracodawcę oraz instytucje szkoleniowe.

Dodatkowymi atutami przy zatrudnieniu opiekuna w domu pomocy społecznej są:

- a. świadectwa kwalifikacyjne uprawniające do zajmowania się osobą podopieczną,
- b. specjalistyczna wiedza oraz uprawnienia do przeprowadzania zabiegów pielęgnacyjnych,
- c. prawo jazdy odpowiedniej kategorii.

3. Sytuacja zawodu na rynku pracy

Zapotrzebowanie

Zwiększa się liczba osób wkraczających w wiek 60–65 lat oraz 75 lat i więcej, a także zwiększa się zapotrzebowanie na pomoc przy wykonywaniu codziennych czynności, stałą opiekę i świadczenia pielęgnacyjne. Wzrost liczebności populacji dożywającej sędziwej starości zwiększa zapotrzebowanie na miejsca m.in. w domach pomocy społecznej (DPS), szpitalach z oddziałami geriatrycznymi, hospicjach, placówkach rehabilitacyjnych i pielęgnacyjnych. Największe zapotrzebowanie jest na usługi opiekuńczo-wspierające w domach

pomocy społecznej. Wobec zmian demograficznych oraz starzejącego się społeczeństwa osoby posiadające kompetencje zawodowe w zakresie sprawowania opieki specjalistycznej i wsparcia są chętnie zatrudniane.

Opiekun w domu pomocy społecznej ma szereg możliwości zatrudnienia na rynku pracy w obszarze pomocy społecznej. Najbardziej oczekiwanym i pożądanym na rynku przez pracodawców jest świadczenie usług opiekuńczo-wspierających w domach pomocy społecznej oraz dziennych ośrodkach wsparcia.

Prognoza zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy

Prognoza zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy jest określana corocznie przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania w drodze obwieszczenia i uwzględnia dane Instytutu Badań Edukacyjnych opracowane m.in. na podstawie statystyki publicznej, danych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Systemu Informacji Oświatowej oraz po zasięgnięciu opinii rad sektorowych do spraw kompetencji i Rady Programowej do spraw kompetencji, o których mowa w ustawie o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, a także ministrów właściwych dla zawodów szkolnictwa branżowego.

Źródła danych wykorzystywane do stworzenia prognozy:

- badanie Głównego Urzędu Statystycznego,
- dane systemu ubezpieczeń społecznych,
- wyniki monitorowania losów szkół wyższych,

- wyniki badań rynku pracy zleczanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
- dane z portali zatrudnieniowych,
- informacje pochodzące z krajowych i wojewódzkich strategii rozwoju.

Prognoza ma na celu ułatwienie finansowania kształcenia zawodowego na odpowiednim poziomie, a przez to zmniejszenie skutków nadmiernego finansowania zawodów nadwyżkowych. Zgodnie z ustawą – Prawo oświatowe, jest również wykorzystywana m.in. przez wojewódzkie rady rynku pracy, w realizacji zadań nałożonych ustawą o promocji zatrudnienia, polegających na wydawaniu opinii co do zasadności kształcenia w danym zawodzie.

Prognoza zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego została opublikowana obwieszczeniem Ministra Edukacji i Nauki 1.02.2023 r. w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy.

Prognoza zbiera w całość różne źródła opisujące tendencje na rynku pracy w odniesieniu do strategii rozwoju państwa i regionów. Ma na celu dostarczenie takich informacji, by można było kształtować i dopasowywać ofertę szkolnictwa branżowego w sposób właściwy do potrzeb krajowego i wojewódzkiego rynku pracy, a ukazywać się ma corocznie, do 1 lutego danego roku.

W dokumencie można znaleźć uporządkowany alfabetycznie wykaz zawodów szkolnictwa branżowego, na które – ze względu na znaczenie dla rozwoju państwa – prognozowane jest szczególne zapotrzebowanie

na krajowym rynku pracy. W zestawieniu znajdują się również dane dotyczące rynku pracy w poszczególnych województwach dla zawodów, dla których prognozowane jest duże i umiarkowanie duże zapotrzebowanie na pracowników.

Według prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego zawód opiekun w domu pomocy społecznej nie znalazł się wśród zawodów, dla których, ze względu na znaczenie dla rozwoju państwa, jest prognozowane szczególne zapotrzebowanie na pracowników na krajowym rynku pracy.

Aktualne zapotrzebowanie na pracowników w zawodzie opiekun w domu pomocy społecznej można sprawdzić w przygotowywanej corocznie prognozie zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy. Link:

www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/prognoza-zapotrzebowania-na-pracownikow-w-zawodach-szkolnictwa-branzowego.

W prognozie z roku 2023 zidentyfikowano 33 zawody o szczególnym znaczeniu na krajowym rynku pracy:

1. Automatyk, 731107
2. Betoniarz-zbrojarz, 711402
3. Cieśla, 711501
4. Dekarz, 712101
5. Elektromechanik, 741201
6. Elektryk, 741103
7. Kierowca mechanik, 832201
8. Mechanik-monter maszyn i urządzeń, 723310
9. Mechatronik, 742118
10. Monter izolacji przemysłowych, 712403

11. Monter konstrukcji budowlanych, 711102
12. Monter nawierzchni kolejowej, 711603
13. Monter stolarki budowlanej, 712906
14. Operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych, 814209
15. Operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych, 834209
16. Operator maszyn i urządzeń w gospodarce odpadami, 313211
17. Operator obrabiarek skrawających, 722307
18. Technik automatyk, 311909
19. Technik automatyk sterowania ruchem kolejowym, 311407
20. Technik budowy dróg, 311216
21. Technik dekarstwa, 311221
22. Technik elektroenergetyk transportu szynowego, 311302
23. Technik elektryk, 311303
24. Technik energetyk, 311307
25. Technik gospodarki odpadami, 325515
26. Technik izolacji przemysłowych, 311608
27. Technik mechanik, 311504
28. Technik mechatronik, 311410
29. Technik programista, 351406
30. Technik robotyk, 311413
31. Technik spawalnictwa, 311516
32. Technik montażu i automatyki stolarki budowlanej, 311222
33. Technik transportu kolejowego, 311928

Zawód opiekun w domu pomocy społecznej nie znalazł się w prognozie zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym rynku pracy.

W prognozie na rok szkolny 2022/2023 dla zawodu opiekun w domu pomocy społecznej zapotrzebowanie na pracowników przedstawia się następująco:

- liczba jednostek, które wykazały zatrudnionych w zawodach zgodnie z KZSZ – 1293,
- liczba zatrudnionych w zawodach zgodnie z KZSZ – 15436,
- liczba jednostek, które wykazały poszukiwanie pracowników w zawodach zgodnie z KZSZ – 278,
- liczba poszukiwanych pracowników w zawodach zgodnie z KZSZ – 744,
- liczba jednostek, które wykazały poszukiwanie pracowników na umowę zlecenie w zawodach zgodnie z KZSZ – 23,
- liczba poszukiwanych pracowników na umowę zlecenie zgodnie z KZSZ – 53,
- liczba jednostek, które planują przyjęcia pracowników (w perspektywie rocznej) w zawodach zgodnie z KZSZ – 264,
- liczba pracowników – planowane przyjęcia (w perspektywie rocznej) w zawodach zgodnie z KZSZ – 611,
- liczba jednostek, które planują przyjęcia pracowników (w perspektywie trzyletniej) w zawodach zgodnie z KZSZ – 131,
- liczba pracowników – planowane przyjęcia (w perspektywie trzyletniej) w zawodach zgodnie z KZSZ – 610,
- liczba jednostek, które planują zwolnienia pracowników w zawodach zgodnie z KZSZ – 25,
- liczba pracowników – planowane zwolnienia w zawodach zgodnie z KZSZ – 72.

Relacja między dostępnymi pracownikami a potrzebami pracodawców – opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej, prognoza na rok 2023, według powiatów:

- duża nadwyżka poszukujących pracy – znalezienie pracy może być szczególnie trudne ze względu na małe zapotrzebowanie oraz wielu kandydatów chętnych do podjęcia pracy i spełniających wymagania pracodawców – 0 powiatów.
- nadwyżka poszukujących pracy – znalezienie pracy może być trudne ze względu na małe zapotrzebowanie oraz wielu kandydatów chętnych do podjęcia pracy i spełniających wymagania pracodawców – 1 powiat: jasielski.
- równowaga popytu i podaży – liczba ofert pracy będzie zbliżona do liczby osób zdolnych i chętnych do podjęcia zatrudnienia (podaż i popyt zrównoważą się) – 130 powiatów.
- deficyt poszukujących pracy – nie powinno być trudności ze znalezieniem pracy, gdyż zapotrzebowanie pracodawców będzie duże, a podaż pracowników chętnych do podjęcia zatrudnienia i mających odpowiednie kwalifikacje będzie niewielka – 230 powiatów.
- duży deficyt poszukujących pracy – zdecydowanie nie powinno być trudności ze znalezieniem pracy, gdyż zapotrzebowanie pracodawców będzie duże, a podaż pracowników chętnych do podjęcia zatrudnienia i mających odpowiednie kwalifikacje – niewielka – 19 powiatów.
- brak oceny – brak prognozy ze względu na ograniczone występowanie zawodu na rynku pracy lub brak informacji potrzebnych do sporządzenia prognozy – 0 powiatów.

Zarobki

Wynagrodzenie (2023 r.) osób pracujących w zawodzie opiekun w domu pomocy społecznej jest zróżnicowane i zawiera się z reguły w przedziale od 3600 zł do 4190 zł brutto miesięcznie, według źródła

<https://wynagrodzenia.pl/moja-placa/ile-zarabia-opiekun-medyczny>.

Poziom wynagrodzeń osób wykonujących zawód opiekun w domu pomocy społecznej uzależniony jest od:

- czynników demograficznych,
- wykształcenia i dodatkowych kwalifikacji,
- zajmowanego stanowiska,
- stażu pracy / doświadczenia,
- ilości miejsc pracy,
- regionu kraju,
- rodzaju pracodawcy (publiczny, prywatny),
- dobowego czasu pracy, zmianowości, godzin nadliczbowych,
- dobrej znajomości języka obcego w pracy za granicą,
- wynagrodzenie podwyższa fakt, że pomoc świadczona jest w obcym języku.

Zarobki osób wykonujących dany zawód / grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z polecanych źródeł danych.

Polecane źródła danych:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Gdzie szukać informacji na temat zatrudnienia

Informacji na temat zatrudnienia szukaj na:

- a. pracuj.pl
- b. goldenline.pl
- c. praca.pl
- d. praca.gov.pl
- e. praca.money.pl
- f. praca.gratka.pl

Portale branżowe:

- a. opiekunmedyczny.org
- b. pielegniarki.info.pl
- c. rynekzdrowia.pl

4. Statystyki oraz informacje dotyczące szkół

Dane statystyczne, ogólne informacje dotyczące szkół możesz znaleźć w opracowaniach Głównego Urzędu Statystycznego „Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2022 / 2023”.

Szkoły prowadzące kształcenie w zawodzie

Informację o szkołach prowadzących kształcenie w tym zawodzie na terenie całego kraju znajdziesz pod adresami:

- <https://rspo.gov.pl>
- <https://infozawodowe.men.gov.pl>

Szkoły kształcące w zawodzie opiekun w domu pomocy społecznej w roku szkolnym 2022 / 2023:

- [kujawsko-pomorskie;](#)

- [podlaskie](#);
- [mazowieckie](#);
- [lubelskie](#);
- [podkarpackie](#);
- [małopolskie](#);
- [świętokrzyskie](#);
- [śląskie](#);
- [łódzkie](#);
- [opolskie](#);
- [dolnośląskie](#);
- [lubuskie](#);
- [wielkopolskie](#);
- [zachodniopomorskie](#);
- [pomorskie](#);
- [warmińsko-mazurskie](#).

Wyniki egzaminów zawodowych

W trakcie nauki w szkole uczniowie zdają egzamin zawodowy. Zdany egzamin oraz ukończenie szkoły dają tytuł opiekun w domu pomocy społecznej.

Aby zdać egzamin zawodowy, należy uzyskać:

1. z części pisemnej – co najmniej 50% punktów możliwych do uzyskania,
2. z części praktycznej – co najmniej 75% punktów możliwych do uzyskania.

Wynik egzaminu zawodowego ustala i przekazuje komisja okręgowa.

Wyniki szczegółowe dla kwalifikacji SPO.03. na podstawie opublikowanego przez Centralną Komisję Egzaminacyjną sprawozdania z osiągnięć zdających egzamin zawodowy w 2022 roku.

Wyniki ogólne egzaminu zawodowego w czerwcu i lipcu 2022 roku:

1. dla kwalifikacji SPO.03. Świadczenie usług opiekuńczo-wspierających osobie podopiecznej, zawód: 341203 – opiekun w domu pomocy społecznej:
  - a. liczba osób przystępujących do egzaminu:
    - i. część pisemna: 110,
    - ii. część praktyczna: 105,
    - iii. cały egzamin: 103;
  - b. zdawalność:
    - i. część pisemna: 99,09%,
    - ii. część praktyczna: 98,10%,
    - iii. cały egzamin: 98,06%.

Zdawalność egzaminu z podziałem na uczniów, absolwentów, eksternów i osoby, które ukończyły kwalifikacyjne kursy zawodowe w kwalifikacjach INF.01. oraz INF.09.

Wyniki ogólne egzaminu zawodowego w czerwcu i lipcu 2022 roku:

1. dla kwalifikacji SPO.03.:
  - a. absolwenci:
    - i. część pisemna: 100%,
    - ii. część praktyczna: 100%,
    - iii. cały egzamin: 100%;
  - b. kursanci:
    - i. część pisemna: 97,5%,

- ii. część praktyczna: 94,7%,
  - iii. cały egzamin: 94,6%;
- c. uczniowie:
- i. część pisemna: 100%,
  - ii. część praktyczna: 100%,
  - iii. cały egzamin: 100%;

Źródło: na podstawie Sprawozdania z osiągnięć zdających egzamin zawodowy oraz egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie w 2022 roku, Centralna Komisja Egzaminacyjna.

Część III – materiały pomocnicze

1. Narzędzia i materiały wzbogacające warsztat pracy doradców zawodowych – przydatne linki:

- a. [Zintegrowana Platforma Edukacyjna](#),
- b. [Opisy zawodów](#),
- c. [Portal Infozawodowe](#),
- d. [Ośrodek Rozwoju Edukacji](#),
- e. [Centrum Informatyczne Edukacji](#),
- f. [Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych](#),
- g. [Ministerstwo Edukacji Narodowej – szkolnictwo branżowe](#),
- h. [Doradztwo edukacyjno-zawodowe Ośrodek Rozwoju Edukacji](#),
- i. [Portal Europejskich Służb Zatrudnienia \(EURES\)](#),
- j. [Wortal Publicznych Służb Zatrudnienia](#),
- k. [Zintegrowany System Kwalifikacji](#),
- l. [Instytut Badań Edukacyjnych](#).

2. Narzędzia i materiały rozszerzające informację zawodoznawczą:

- a. Podstawa programowa kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego opiekun w domu pomocy społecznej (341203),
- b. Klasyfikacja zawodów szkolnictwa branżowego (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego),

- c. Informator o egzaminie zawodowym – opiekun w domu pomocy społecznej (341203),
- d. Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy publikowane corocznie w terminie do dnia 1 lutego danego roku.

3. Prasa branżowa:

- a. „Wspólne tematy. Pismo dla pracowników socjalnych, terapeutów, personelu pielęgniarskiego i opiekuńczego”,
- b. „Praca socjalna” – Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej,
- c. „Charaktery” – magazyn psychologiczny,
- d. „Niepełnosprawność i Rehabilitacja” – kwartalnik (stan na 12.10.2018),
- e. „Polityka Społeczna” – miesięcznik MPiPS (stan na 12.10.2018),
- f. „Magazyn Pielęgniarki i Położnej” – oficjalne pismo Naczelnej Izby Pielęgniarek i Położnych,
- g. „Refleksoterapia” – kwartalnik JET Kraków.

4. Imprezy branżowe:

- a. Międzynarodowe Targi Sprzętu i Wyposażenia Placówek Medycznych,
- b. Międzynarodowe Targi Sprzętu i Wyposażenia Medycznego,
- c. Międzynarodowe Targi Rehabilitacji i Sprzętu Rehabilitacyjnego REHexpo,

- d. Międzynarodowe Targi Rehabilitacji i Fizjoterapii,
- e. Targi zdrowej żywności natura FOOD&beECO,
- f. Targi Viva Seniorzy,
- g. uml.lodz.pl/seniorzy/projekty/lodzka-tytka-seniora/,
- h. cam.waw.pl/aktywny-senior/.